

В. „Народно Съзнание“ из-
лиза единъжъ въ недѣлята—
въ четвъртъкъ.

Цѣната му е:

За година лева 6.
„ 6 мѣсеца „ 3.
„ 3 „ „ 2.

Единъ брой 15 стотинки.

НАРОДНО

СЪЗНАНИЕ

ПОЛИТИЧЕСКО-КНИЖОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

ГОД. I.

ШУМЕНЪ, 20 АВГУСТЪ 1887 Г.

БРОЙ 9.

ШУМЕНЪ, 19 Августъ 1887 г.

Последнитѣ новини относително българския въпросъ, които агенцията Хавасъ ни донася, сж доста обезпокоителни. Положението на Европейскитѣ държави спрямо тоя въпросъ, като да почва да се разяснява малко по малко, но все пакъ си личи, че държавитѣ сж повечето наклонни едно да говорятъ, а друго да вършатъ.

Портата е приела вече отговоритѣ отъ всичкитѣ сили на циркуляра си, който бѣше изпращала на 2-й Августъ и който читателитѣ ни сж прочели въ минхлий брой на вѣстника ни.

Англия, Австрия и Италия сж отговорили въ единъ смисълъ, както ще видятъ читателитѣ отъ дългата телеграма на хавасъ, която обнародваме въ настоящия си брой. Тѣ обявяватъ, че глѣдатъ на Българския въпросъ съ очилата на Берлинскитѣ трактатъ, нъ въ всѣки случай нека въпросътъ да се рѣши въ полза на България, слѣдователно, да не се строго придържатъ о трактата. Австрия не казва какви срѣдства трѣбва да употреби Европа за да се достигне до едно рѣшение. до като не узнае мнѣнието на силитѣ, но баронъ Калицъ е обявилъ устно на Портата, че за всѣко рѣшение трѣбва да се вземе единодушното съгласие на силитѣ, като е застрашилъ Портата, че ще бжде отговорна за послѣдствията, ако тя причини една случайна бъркотия. Отговора на Италия е почти сжщия, както и на Австрия, само съ прибавка, че всички въпроси за България, за които въ Берлинскитѣ трактатъ не е разяснено какъ трѣбва да се рѣшаватъ, трѣбва силитѣ да ги рѣшатъ въ смисълъ благоприятенъ на българскитѣ желания. Отговорътъ на Англия е сжщия, но прибавя съвѣтъ си къмъ Портата да не приема никакво военно намисание спрямо България, защото съ това си може да причини движение и въ Македония, а да чака търпеливо и се държи въ резерва.

Франция, Руссия и Германия отговарятъ твърдѣ неприятно за насъ и тѣхнитѣ отговори се много различаватъ отъ тия на първитѣ три държави.

Намъ е само едно нѣщо необяснимо: Германия, която въ источната си политика е била всѣкога съгласна съ Австро-Унгария, днесъ се сдружава съ Руссия. До прѣди нѣколко дни отношението на тая държава бѣхъ диаметрално противоположни съ тия на Руссия и Франция. Кое е накарало Германия да се тъй нечаянно отклони отъ пътятъ си, за сега е не ясно още. Едно само ний можемъ да прѣдполагаме и то като имаме прѣдъ видъ минхлата политика на тая държава, че по-

стъпката на Германия въ тоя случай е да позабави рѣшението на българския въпросъ, като глѣда по тоя начинъ да прѣдварди едно сближение мѣжду Руссия и Франция, а въ сжщото време да направи да поистине малко Руссия отъ първия жаръ, въ който е тя надигла отъ дохожданието на Н. Ц. В. Фердинанда въ България, прѣди да получи удобрението на силитѣ и подтвърдението на Султана. Друго-яче ний не можемъ да си обяснимъ това, още по вече, като вземемъ прѣдъ видъ поведението на останалитѣ три европейски държави и нерѣшителността на Турция да послуша съвѣтитѣ на Руссия за военна намѣса въ България.

В-евъ

ДНЕВНИ НОВИНИ.

МѢСТНИ.

Прѣди нѣколко дни Градскитѣ кметъ обяви на гражданитѣ земледѣлци, че за на прѣдъ имъ се запрѣтвяа да сѣятъ нивята си, които тѣ сж разорали отъ градската мера и че, ако, напротивъ, ги посѣятъ, ще бждатъ изгазени отъ градската черда.

До колкото можахме да узнаемъ, тия нивя сж разорани отъ 8—10 години и прѣди двѣ години кмета искаше да ги изгазе. нъ се побоя. Много се колеба кмета за тая работа. Ако той унищожи посѣвитѣ, ще има противъ себе земледѣлцитѣ, ако не—овчаритѣ, които се оплакватъ, че мерата била малка.

Ний ще оставимъ кмета да се дута, а ще кажемъ нашето мнѣние, което е и мнѣнието на много граждани. Тия нивя били около 3,000 дюлюма, отъ които като се зема по 2 крини кирия на дюлюмъ, ще донасятъ по 6000 крини (близо 50000 гр.) полза за градскитѣ училища, което поддържане отъ година на година става помалко. Даже за минхлитѣ нѣколко години, ако не за всички, поне наполовина, може да се земе кирията, която земледѣлцитѣ (както чуваме) на драго сърдце ще признаятъ.

Този е най удобнитѣ начинъ за рѣшение на тоя споренъ въпросъ, за който кмета, отъ страхъ да не разсърди нито единъ, нито другитѣ, се чуди и неискане да му напомнятъ даже. Най сѣтливъ се е рѣшилъ да си покаже куражътъ.

Ше видимъ и тоя пътъ.

На 17-ий т. м. отговорникътъ на вѣстникътъ ни получилъ призовка Отъ Шумн. Окр. Сядъ, съ която се призовава да се яви на 25-ий Септемврий прѣдъ сѣда по обвинението на вѣстника ни отъ страна

Статии и донески се из-
проваждатъ до редакционния
комитетъ на вѣст. „Народно
Съзнание“, а нап и поръч-
ки до отговорникътъ.

За частни обявления се пла-
ща по 15 ст. на рѣдъ за всѣ-
ко първо печатание и по 10
ст. за всѣко послѣдующе.

Неплатени писма не се при-
ематъ.

Ръкописи назадъ не се по-
вращатъ.

на Г. Хар. Чолакова (нотариуса при сж-
щия сжтъ), за гдѣто въ 2-ий брой въ
едно антрифиле сме докачили честта му,
като казахме, че той е сжденъ за злоупот-
ребление, кога билъ акцизентъ надзира-
тель въ Ямболъ. Съ призовката наедно се
далъ и прѣписъ отъ заявлението на г. Чо-
лакова до прокурора при Шумн. окр. сядъ,
което, за любопитство на читателитѣ си,
обнародваме тъй както си е, безъ да при-
бавяме и исхвърляме нѣкои запитан, глав-
ни букви и др.:

До Господина Прокурора при
Шумненский Окр. Сядъ.

ЗАЯВЛЕНИЕ.

На Хараланъ Ж. Чола-
ковъ жителъ отъ гр. Шу-
менъ Костовата частъ.

Въ брой вторий, на наскоро издавае-
мийтъ въ гр. Шуменъ Вѣстникъ подъ наз-
вание „Народно Съзнание“ е помѣстено
едно специално (?) за менъ антрифиле,
въ което се напада честта ми, по единъ
свършенно нелегаленъ и абсурденъ начинъ,
вслѣдствие на което, като гражданинъ и
чиновникъ, сж отъ основа подконаватъ
авторитетътъ, популярността и довѣрие-
то, както прѣдъ моето началство (каква
популярностъ прѣдъ началство?!), тъй и
прѣдъ съгражданитѣ ми

Като не мога, по никой начинъ да по-
несж тая нанесена менъ чрѣвъ печата оби-
да, и то отъ лица, неимеющъ и нежела-
ющъ да имамъ нѣщо общо (какво казвашъ
бай Чолаковъ, можешъ ли разбра?), то на
основание чл. 7,8,9 отъ закона за печата
(ами кога забравихте, че закона за печата
е унищоженъ, г-не бивший редакторъ
на в. „Конституционализъмъ“?) най покорно
Ви моля да благоизволите, подведете подъ
Углавна Отговорностъ отговорника на ви-
шепомѣнатий Вѣстникъ, манифактурад-
жията Васня Каракашевъ, и го накажи-
те съгласно закона утвърденъ съ указъ
подъ Н-о 7 отъ 18-й Януарий 1885 год-
за дефамация чрѣвъ печата.

Сждящъ отъ минхлото настоящето на
издателитѣ на тоя вѣстникъ (като ваше-
то минхло ли?) като имамъ данни
да вървамъ (шопеламъ?), че въ трѣтия
брой, ще бжде още по единъ по абсур-
денъ начинъ докаченъ, то въ името на
Закона, Правосъдието и Морала (ай, ай!),
качеството ми на чиновникъ и гражданинъ,
покорно Ви моля щото казаний Каракашевъ
да бжде приведенъ прѣдъ скамейката на г.
Слѣдователя (тъй, ха!) прѣди издаване-
то на 3-й брой (защо ли пакъ тъкмо то-
гава?!), иначе което не би никогашъ по-

вървалъ, рискувамъ да изгубя най-Свѣто-
то и Скъпо нѣщо — Честта.

Шуменъ, 24 юний 1887 год.

Отъ нѣколко дни на самъ г. Доси В. Кър-
джиевъ прѣправи дюкянѣтъ си, който е при-
кжщата му. Ний знаемъ, че никому отъ граж-
данитѣ не се позволява да прѣправи адания-
та си, ако тѣ, споредъ планѣтъ на града, трѣ-
бва да се прѣсичатъ и, ако иска да ги прѣ-
прави, то трѣбва да се съобразява съ планѣтъ.
Ний питаме градския ни прѣпрославенъ кметъ,
да ли дюкяна на Д. Кърджиева е споредъ
планѣтъ и не трѣбва ли да се сѣче, ако не
е? Ний обрачаеме вниманието на началството,
което е длъжно да бди за изпълнението на
законитѣ и контролира работитѣ на общинския
сѣвѣтъ. Не единъ нѣтъ налица кметъ е позво-
лявалъ на своитѣ роднини и аркадаши да си
прѣправятъ аданията, да си отварятъ нови
врати и пр., когато споредъ планѣтъ тѣхъ
трѣбваше да не се позволява това, до като
не се съобразятъ съ планѣтъ.

Съгражданинитѣ ни Г. Иванчо Чилингиревъ,
кундураджията, се оплаква, че Финансовия На-
гледникъ, Коста Ванкаловъ, чрѣзъ барабан-
шикъ му събралъ остатъка отъ даждието му
— 3 лева и нѣколко ст., когато, напротивъ,
сѣсѣдитѣ му, които дължатъ повече, никой ги
не закача. Той и други казватъ, че Г. Ван-
каловъ говорилъ по кръчмитѣ, че трѣбвало
такива бѣдни да се смазватъ, защото само тѣ
поддържали правителството, та по тоя начинъ да
се принудили да се откажатъ отъ него.

РАЗНИ.

Заедно съ Н. Ц. Височество пристигнахъ въ
столицата г. г. Министритѣ Стояновъ, Странски
и Майоръ Петровъ. Бившитѣ регенти на Бълга-
рия г. г. Стамбуловъ, Муткуровъ и Живковъ, а
съ тѣхъ и В. Стояновъ сж останали въ Тър-
ново, но въ скоро врѣме щѣли да пристигнатъ
и тѣ въ столицата. „Свобода“

Емигрантитѣ въ Цариградъ. — Немилъ и
недрагъ е предателя никому и никадѣ. Въ Ру-
ссия ходихъ нашитѣ хубостници, на Царя се
поклоняхъ, жени и дѣца подлагахъ, но нищо.
Руситѣ обичатъ прѣдателятвото, но мразятъ
предателитѣ. Това го испитахъ бѣженцитѣ.
Като плодъ на тѣхното расказание служи теле-
граммата, която една голѣма частъ отъ тѣхъ
сж проводили до княза отъ Цариградъ. Ето
тая телеграмма:

До Негово Височество Български Князь,
Фердинандъ 1-й.

Долуподписанитѣ, живѣюща по настоящемъ

ПОДЛИСТНИКЪ.

Изъ дневника на единъ По-
знанский учитель.

ОТЪ
Литваса.

Прѣвелъ
В. Юрдановъ.

I.

..... Свѣтлината отъ ламбата, ако и
да бѣше твърдѣ слаба, често ме събуждаше,
и не единъ нѣтъ се е случвало, дѣто, като се
пробудѣхъ кадѣ два или три часѣтъ пощѣ,
виждахъ Миша до това време да сѣдеше още
съ книгата въ рѣка до масата. Милката суха
фигурка на това момче, които се бѣше навела
надъ отворенитѣ книги по масата, показваше
ми се като да бѣше нѣкакъвъ чуденъ при-
зракъ. Посрѣдъ пощната тихота измъчени
му гласъ повтаряше механически латинскитѣ
спряжения или гръцкитѣ склонения съ таквоя
еднообразие, съ каквото повтарятъ въ черква

въ Цариградъ, сме честити да поздравимъ съ
сѣотечественницитѣ си въ България, възшествието
на Ваше Височество на прѣстолѣтъ на мило-
то ни отечество и молимъ Всемогущаго да про-
дължи днитѣ Ви и благослови старанията Ви
за счастното благоденствие на сѣпата ни
родина, гдѣто призоваваме отъ всесърдце една
Бра отъ миръ, сѣгласие и единство, подъ ба-
щинитѣ грижи на Ваше Височество, чийто сме
и остаеме най вѣрни поданици.

Цариградъ 4 Августъ 1886 год.

В. „Свобода“

На 2-ий того замних покрай града ни съ
нарахода за Ломъ и отъ тамъ ще иде презъ
София за Иловдивъ бившиятъ регентъ полковни-
къ Муткуровъ, гдѣто щѣлъ да вземе управле-
нието на бригадата си.

в. „Нар. Гордостъ.“

Тая заранъ пристигнахъ въ градѣтъ ни бив-
шиятъ регентъ на България г-нъ Стефанъ Стам-
буловъ, който още днесъ съ долниятъ нара-
ходъ ще замине за Ломъ и отъ тамъ за София.
Казватъ, че той е повикалъ отъ Негово Цар-
ско Височество българскиятъ князь, за нѣкаква
важна работа и особено за съставяннето по-
вото министерство.

в. „Нар. Гордостъ.“

Телеграфиратъ на Хавасъ отъ Цариградъ
по Българскиятъ въпросъ слѣдующето:

Портата прие сега излититѣ отговори на
великитѣ сили на циркулярѣтъ ѝ отъ 2-й
Августъ.

Силитѣ сж точно раздѣлени за начинѣтъ,
който ще се слѣдва, т. е.: Австрия, И-
талия, Англия отъ една страна, и Русия,
Германия и Франция отъ друга.

Австрия отговорила, че начинѣтъ на дѣй-
ствие на Княза Кобургъ бѣше незаконенъ
и тя не признава послѣдния като князь на
България; че Австрийскитѣ консули сж
приели съобразни съ това инструкции. Ав-
стрия нищо не казва за срѣдствата за да
се достигне до едно рѣшение, като чака
да узнае мнѣнието на силитѣ, нѣ баронъ
Калицъ е обявилъ устно на Портата, че
за всѣко рѣшение трѣба да се земе ед-
нодушното сѣгласие на силитѣ, инѣтъ Пор-
тата ще бѣде отговорна за слѣдствията
отъ една случайна бъркотия.

Италия отговорила както Австрия, нѣ

молитвитѣ. Когато му казвахъ да си лѣга да
спи, момчето съ оплашени очи ме глѣдаше и,
слѣдъ минута мълчение, ми възражаваше:

— Азъ не зная още уроцитѣ си.

А пъкъ азъ работѣхъ постоянно съ него ча-
сѣтъ отъ четире до осемъ, а сетѣтъ отъ
деветъ до срѣдъ пощѣ, пъкъ и никога не си
лѣгахъ, дордѣ не се убѣдихъ, че Миша е всич-
ко приготвилъ, всичко знае, както трѣбва; да
си кажъ правилката, всичко това бѣше твърдѣ
много. Като научеше сѣтния си урокъ, като
запомнеше всичкитѣ слова и даже запятан,
момчето забравяше първия, прѣди единъ часъ
наученъ урокъ, а гръцкитѣ и нѣмскитѣ спря-
жения и нѣмскитѣ названия на различнитѣ окръ-
зи, образувахъ такъвъ хаосъ въ бѣдната глава
на Миша, щото той, горкия, напусто се мж-
чеше да заспи. Тогава скачаше той отъ кре-
ватѣтъ, запалаше ламбата и пзново се зало-
вяваше за книгата. Когато го глѣчахъ за това
му излизало припѣжане, той плачеше и се
моляше да не го каратъ да си лѣгне. Най сетѣтъ
и азъ привикнахъ на тѣзи слаба свѣтлина
на лампата, къмъ латинскитѣ спряжения и нѣм-
скитѣ названия на окръжитѣ, които се чувахъ
по срѣдъ пощѣ; когато Миша не работеше по-
щѣ — азъ се събуждахъ. Разумява се, азъ трѣ-

е настояла за едно миролюбиво урѣжда-
ние, което да задоволи Българитѣ. Ос-
вѣнъ това, Италианскиятъ посланикъ под-
държалъ горнята декларация на баронъ
Калицъ, като прибавилъ още, че всички-
тѣ въпроси относително България, произ-
текающи отъ Берлинскитѣ трактатъ, нѣ за
които въ трактата не е казано какъ трѣ-
ба да се рѣшатъ, трѣба да бѣдѣтъ рѣ-
шени въ една смисълъ благоприятна на
желанията на Българитѣ.

Англия, относително първата частъ, от-
говорила както Австрия. Колкото до срѣд-
ствата за рѣшение, лордъ Сализбурѣ не
вижда друго, освѣнъ едно военно намиса-
ние, нѣ това се вижда за опасно по при-
чина на едно възможно движение отъ стра-
на на Македония, че той бърза да отвър-
не Портата и я сѣвѣтва да чака търпе-
ливо и да се държи въ резерва. При то-
ва сжрѣ Уайтъ поддържалъ декларацията на
баронъ Калицъ, нѣ по умѣреностъ отъ И-
талия.

Отговоритѣ на Руссия и на Германия
сж телеграфирани отъ насъ на 8 Августъ.

Франция отговорила, че тя глѣда избо-
рътъ на Княза Фердинанда като никакъвъ
и че вземането отъ негова страна властѣ-
та въ България насилва явно Берлинскитѣ
трактатъ. Г. Флорансѣ сѣвѣтва Портата
да отдалечи Князь Фердинанда и да дѣй-
ствува въ сѣгласие съ Руссия.

За да може да се тури на диапозона
на силитѣ, Портата учрѣдила една мини-
стерска коммисия подъ прѣсѣдателятвото
на Великий Везиръ, натоварена специал-
но съ българскитѣ работи и която се съ-
стои отъ еднакво число партизани и про-
тивници на Руссия. Тая коммисия въ пър-
вото си сѣбиране оизи-денъ рѣшила: 1.
Да телеграфира на Шакиръ паша въ Петер-
бургъ, че Руссия, като е официално оз-
начила генералъ Еренрота като врѣмененъ
княжески замѣстникъ, Портата нека да у-
знае точно, какви ще бѣдѣтъ атрибуци-
итѣ на генералъ Еренрота, за да подне-
се той кандидатъ на удобренieto на си-
литѣ; 2. Да се телеграфира чрѣзъ Вели-
кий Везиръ на Князь Фердинанда въ Со-
фия, слѣдующето: Като отговарямъ на те-
леграммата на В. Височество до Султана,

баше да му запрети това четение прѣзъ двата
или три часа пощѣ, щото момчето да не си
изгуби силитѣ, — но какво трѣбаше да прави?
Пъкъ и трѣбваше той да си науча колкото
и да е сѣки денъ уроцитѣ; въ противенъ слу-
чай, бихъ го исподили отъ училището, а пакъ
единъ само Богъ знае, какъ щѣше това да нас-
кърби Мария Феодоровна, която слѣдъ смъртѣ-
та на мжжа си бѣше останала самичка, съ дѣвчи-
ки дѣвчица, и сичкитѣ си надежди и упования
бѣше стоварила само на Миша. Безисходно бѣ-
ше положението ми, отъ друга страна, азъ съз-
навахъ напълно, че изгнѣмѣската умствено
занимание разрушаваше дѣтискоето му здравие и
можаше да го погуби. Необходимо бѣше да под-
новявамъ силитѣ му, исхарчени на гръцкитѣ
и латински езикъ: той трѣбваше да се упражнява
съ гимнастика, ѣденне на конѣ — но за всич-
кото това нѣмаше врѣме. На момчето му прида-
вахъ такива грамадни количества печатни рѣдове
и страници за изучаване на изуствѣ, толкова
много той трѣбваше да пише и прѣписва
щото, като си тургахъ рѣката на сѣрдце,
повтарямъ: не стигаше времето. Сѣка една ми-
нута отъ животѣтъ на момчето, необходима за
неговото развлѣчение, здравие и живота му,
отнемаше гръцкитѣ языкъ, латинскитѣ и нѣмскитѣ.

датирана отъ Рахово, обявява на В. Височество, че изборътъ му не е получилъ у-добренieto на всичкитъ сили и че влиза-нието му въ България и вземанieto на властта сж неудобренi еднодушно. Слѣ-вателно, присѣствието на В. Височество въ България като е противно на Берлин-ский трактатъ, е незаконно; 3. Да се от-говори посрѣдствомъ Г. Вълковича на вто-рата телеграмма на Князь Фердинанда, да-тирана отъ Пловдивъ, че Султана не мо-же да приеме княза въ Цариградъ, защо-то той не е одобренъ отъ всичкитъ сили.

Тритъ тия рѣшения, потвърдени отъ Султана, сж извършени вчера.

Относително мисиата на Артюнъ-Ефенди въ София, която се показва отложена за неопрѣделено, ний знаемъ отъ добъръ ис-точникъ, че, за слухътъ гдѣто Артюнъ-Ефенди щѣлъ да иде въ София да при-готви пжтътъ за единъ русекъ регентъ, Българекото правителство е дахо на Пор-тата да разбере, че въ тоя случай Ар-тюнъ-Ефенди не ще може да мине грани-цата безъ да е придруженъ отъ единъ корпусъ войска, тъй като Българитъ сж рѣшили да се противятъ енергически.

„Justice,“ органъ на Климансо, като разгѣ-два една статия на „Nord,“ въ която се гово-ри за едно руско-французко съглашение, каз-ва: Най-горѣщото ни желание трѣбва да бж-де прѣобразуването на Руссия, а именно, да получи такива учреждения, които единички са-мо позволяватъ на съвършения народъ да по-стави въкашната си политика ясно и поло-жително: това е конституционно управление и свобода на печата. По нашето мнѣние,—това е първото условие за съюзъ съ Руссия въ и-стинскъ смисълъ на тая дума. До това сме о-ще далече, но все пакъ това обстоятелство не ни дава още основание да казваме, че ний въ случай на нужда не ще искаме да се облѣг-немъ на Русекото правителство, при всичко, че още не сж извършени тѣзи вътрѣшни прѣ-образування на управлението, които ний помѣнх-ме по-горѣ. Ний не сме обвзети отъ високо-мѣрието на русекото господарствено канцлер-ство, което първо отхвърга помощта на ра-дикалитъ, която помощъ, впрочемъ, никой не му я прѣдлагалъ. Ний сме увѣрени, че щомъ

е Руссия въ опасностъ, нито единъ истинскъ ситъ на отечеството си не ще си помисли, да ли правителството на республиката се намира въ ржцѣтъ на оппортуниститъ или на радикалитъ.

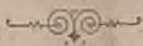
Tagblatt мисли, че меденъ мѣсець на князь Фердинанда се е свършилъ, щомъ послѣдния влѣзълъ въ Пловдивъ, защото приеманieto, което му се направило въ тоя градъ, имало единъ характеръ *повече воененъ* (?). Тѣй сжщо били възникнали сирѣчвания мѣжду българ-скитъ водители, вслѣдствие на което г. Стамбу-ловъ щѣлъ не само да откаже съставянieto на едно ново министерство, нъ още и да влѣзе въ кой ще и да е кабинетъ.

Saadet казва, че мнението на Руссия по прѣд-мѣта за рѣшението на Българскъ въпросъ,—което било съобщено на Портата отъ г. Ону, е да се употребятъ принудителни срѣдства за да се тури край на настоящето положение на ра-ботитъ въ България. „Нъ В. Портата обича подобръ, прибави Saadet, да намъри съ общо съгласие другъ единъ начинъ за рѣшение, безъ да се прибѣгва да принудителни мѣрки. . . .

Тоя другъ начинъ се състои въ общото съ-гласяване на силитъ. Както князь Батембергъ се видѣ задълженъ да си иде изъ България прѣдъ остановеното съгласие на кабинетитъ, така може пакъ по тоя начинъ, да се напра-ви да излѣзе изъ България князь Фердинандъ“

Ако прочее, спорѣдъ Saadet, силитъ прие-мжтъ това срѣдство и направятъ да излѣзе изъ България князь Фердинандъ „като се по-върни цивилното и военното управление на единъ комисаръ,“ то, тогава може да се вѣрва, че безъ да се употребяватъ принудителни мѣрки, въ-проса ще бжде рѣшенъ (кой знай! Р.).

Gazette Allemande говори за мжчнотитъ, които ще срѣщатъ още отъ сега князь Ферди-нандъ, мжчнотитъ, които не ще сж само отъ дипло-матическо естество, нъ ще процаляватъ отъ положението въ самото княжество. Сега ще се види, прибави поменхти въстникъ, да ли мла-дий князь е наследилъ отъ уметвенната тѣ-костъ и искусство на дѣда си царъ Лудвикъ-Филипа. Ако това нѣма въ него, той ще рис-кува твърдѣ много да се върне слѣдъ малко въ Ебенталъ.



е нещастна и при това болнава жена, и че ако той се учи лоне, може съ това съвсемъ да съине здравнето и, то момчето трѣнереше при едно само сномнюване за прѣскърбнитъ сѣ-тинни на негова мързель и прикарване по цѣ-ли нощи надъ книгата, само да не огорчи май-ка си. Той плачеше, кога получаше лоша бѣ-лежка, но никой не се сѣщаше, защо той пла-че и за каквъ грѣшникъ се той има въ тѣ-зи минути. Пжкъ и кому ли му трѣбваше да мисли за него! Той ималъ лоне произношение-и стига! Азъ го не разваляхъ, не галяхъ, но бѣхъ способенъ да го разумявамъ по-вече, отъ колкото другитъ, а за дѣто се не карахъ за несполукитъ му, но се трудяхъ да го разтушавамъ въ жалостта му, азъ се не коря. Азъ самъ въ животътъ си съмъ работилъ не малко, протѣгилъ съмъ гладъ и нужда, никой не съмъ билъ щастливъ и не чакамъ щастие.—да, най-сетитъ, по враги му, сега вече спечелихъ способността да мисля за това безъ скърцание на жжбитъ си. Петина е, че менъ ми се не вѣрва, че си струва живѣянито на тоя Божий свѣтъ, но, може би, за това пменно азъ и съчувствувамъ на сѣко едно нещастие. Като бѣхъ на възрастта на Миша, азъ бѣхъ, поне, здравъ, азнахъ и удоволствия, като бѣгахъ по

КНИЖЕВЕНЪ ОТДѢЛЪ.

НОВА КНИГА:

Кое е най доброто управление?

Тая недѣля излиза отъ печатъ, въ Шу-мень, една интересна книжка подъ над-словъ: *Кое е най доброто управление?* авторъ сжръ Джорджъ Корнуалъ Люнсъ, прѣвелъ отъ английски г. Хр. Тодоровъ, нашия съотечественникъ. За любозитство на читателитъ си ний привеждаме тука изъ прѣдисловието на преводачътъ думи-тъ му върху прѣведената отъ него книга. Слѣдъ като говори за животътъ и други-тъ съчинения на Корнуалъ Люнса, който е билъ писателъ и държавенъ мжжъ,—прѣводачътъ въ своето прѣдисловие казва:

Съчинението му *Диалогъ върху най доброто управление*, което днесъ прѣдставяме на бъл-гарскъ, излезе прѣзъ 1863, годишата когато умря. Въ това си съчинение, нашия авторъ раз-гледва главнитъ аргументи за и противъ разни-тъ видове управления. Той не се отождествя-ва, споредъ както казва въ прѣдисловието си на тая книга, съ никое отъ мнѣнията изказани отъ лицата въ диалогътъ; нъ мнозина му при-писватъ мнѣнията на Критона, едно отъ лица-та въ диалогътъ. Критонъ подържа срещу Мо-нарха, Аристократа и Демократа — неговъ съ-бѣседници — че нѣма едно най добро управле-ние на свѣтътъ което да може да се приложи у всякий народъ, безъ разлика на време и на мѣсто, както тѣ подържатъ; че ако трѣба да направи една отстъпка на мнѣнията на своитъ противници, тя е тжзи да приеме, че предста-вителната форма на управление е която най приляга на образованитъ народи. Критонъ е врагъ на революцитъ: той вѣрва че не по революция, а по революция въ идентъ, въ у-бѣжденията, въ учрежденията се достига трай-ното най добро управление, и той е на мнѣ-ние че „едно управление на което администра-цията може да се търпи, не е управление ко-ето да не може да се увеличи.“

Ако мнѣнията на Критона сж мнѣнията на авторътъ, то другадъ той изказва по ясно сво-ето мнѣние върху представителното управле-ние или „ограничена монархия.“ „Ако, казва-ние той въ *Bainburgh Review*, мирътъ продъл-жава да владѣ между великитъ сили, ако бо-гатството и промишлеността продължаватъ да се развиватъ миролюбиво, наедно съ соци-алнитъ отношения, безъ да бждатъ пасивствен-но сирани или унищожени, — ний не искаме да вѣрваме че най образованитъ страни на евро-пейския материкъ ще останатъ подчинени на чисто деспотическитъ форми на управление.“ Ако и да не е исклучително предаденъ на кон-ституционнитъ форми, а е наклоненъ да при-еме, „че една система на управление която е сгодна за Англия може да не бжде сгодна за други страни, другояче положени. — нашия ав-

Сутренно време, когато му тургахъ книгитъ въ чантата и когато виждахъ, какъ неговитъ су-хи рамена се прѣдигахъ подъ тѣжната на византийскитъ томове—сърце ми отъ болестъ се свиваше въ грждитъ ми. По нѣкога азъ се рѣшавахъ да помоля учителитъ, щото тий по-снисходително и по-внимателно да се отнесатъ къмъ това слабо момче, но нѣмскитъ педагози не слушахъ молбитъ ми, и на всичкитъ ми до-води и просби отговоряхъ, че азъ гали дѣте-то, че той, както се вижда, малко се занимава, че той има лошава изговоръ и че той плаче при най-малкия случай. Азъ самъ стра-дая отъ грждитъ си, а при това отъ люлката още прѣкарвамъ отстраненъ животъ—при та-кива условия кой-и-да-е ще стане нервенъ и раздражителенъ, а при това натякванията на господа учителитъ сж отровили не една мину-та отъ животътъ ми. А кой по-добръ отъ мене можаше да знае, да ли Миша се занимава-ше доволно? Той бѣше едно момче, одарено отъ природата не съ Богъ знай какви спосо-бности, но бѣше до толкова търнеливо създа-ние, съ таквъ твърдъ характеръ, какъвто ни у едно друго момче не ми се е случвало да срѣ-щамъ. Горкия Миша обожаваше майка си, а тѣй като му бѣха казали, че Мария Феодоровна

улицитъ за глжбни или като играяхъ съ друга-ритъ си прѣдъ общинскъ домъ. Камшица не ме мжчаша; кога ме бияха, азъ плачахъ, но изобщо бѣхъ свободенъ, като птица, и за нищо се не грижахъ. У Миша и това го нѣма-ше. Животътъ бѣше го обржхлъ на една нако-валня, или за него той бѣше станалъ тѣжкъ чукъ: само той до бѣше радостенъ, щото да се поемѣ отъ все сърце, да направи доста немир-ства и да си побѣга по чистий въздухъ, срѣненъ отъ сѣпчевитъ лжчи. Но, за голѣма жалостъ, таквъзъ едно съединяване на трудътъ съ потрѣбитъ на дѣтинскъ организъмъ азъ още не съмъ видѣлъ,—напротивъ, азъ видѣхъ мом-че, което отиваше и се връщаше отъ школата намусено, пригърбено отъ тѣжната на книгитъ, измжчено, съ набръчки на очитъ, което постоя-нно си сдържаше плачътъ. . . . Азъ скърбяхъ за неговата скърбъ, и щяхъ да бждъ за него под-слонъ—подпорка.

(слѣдва.)

торъ все пакъ мисли „че парламентарната форма на управление, съ единъ наследственъ царъ, представлява най добрия шансъ за единъ постояненъ прогресъ, презъ тия обстоятелства презъ които минаватъ европейскитъ държави.“ На същото място, той живо увѣщава народнитъ водители на европейскитъ държави, които би искали да видятъ да възтържествува у тѣхъ народното управление, „да си припомнятъ добръ, че първото нѣщо което тѣ (водителитъ) трѣба да си усигурятъ, е *нѣкои* форма на парламентарно управление или разисквателно тѣло; *нѣкой* видъ правило което да не зависи отъ волята само на единъ човѣкъ, нѣ което да повѣрва върховната властъ на нѣколко члена отъ обществото; *нѣкои* конституция която да гарантира публичността на разискванията въ законодателната камара, свободата на печатъ и безопасността отъ произволния затворъ.“ Когато се достигни това „което е отъ върховна важностъ“, тогава ще е време, мисли авторътъ, „да се рѣшава, въ каква степенъ трѣба да хвиезе въ една конституция аристократическия или демократическия елементъ, и да се разискватъ въпроси които раздѣлятъ антидеспотическата партия.“ Иначе епреждевременно да се подигатъ тия въпроси, „да се распростиратъ върху усъвършенствованието на едно свободно управление, върху покривътъ на едно конституционно здание, преди да сме му поставили основитъ;“ защото „водителитъ на либералнитъ партии трѣбвало би да иматъ всекога предъ видъ, че деси тѣхъ е нормалното състояние на човѣческия родъ, че свободнитъ управления сѣ едно рѣдко изключение, и че, въ всяко състояние на едно общество което не е придобило още своята стойностъ, има едно только силно колкото и постоянно стремление къмъ форми на деспотическо управление.“ — Нашия авторъ, наедно съ Критона, не мисли че свободнитъ управления прилягатъ само на англо-саксонското племе, което по своя тихъ и нераздрознителенъ темпераментъ било само то — споредъ нѣкои — способно за представителнитъ учреждения, а другитъ племена не били способни за тия учреждения, защото нѣматъ били онова самообуздание което е необходимо за правилното и тихо водение дѣлата въ едно голѣмо разисквателно събрание. „Републиканскитъ управления наврѣмето на срѣднии вѣкъ, които, каквито презъ стария и недостатъци и да сѣмизали, бѣха най добритъ управления ни показватъ че едно свободно управление не е монополъ на една привилегирована раса.“ На тия управления, най голѣмия недостатъкъ не е билъ, казва въ настоящия диалогъ Критонъ, че е имало нѣколко шумливи разисквания въ тѣхнитъ събрания или че ораторитъ имъ често не сѣ бивали изслушани. — Въобще миѣнията на Критона, които се види да сѣ сжщитъ и на авторътъ, сѣ миѣния на човѣкъ, който е черпилъ политическитъ си познания изъ опитността, историята и философията, който добръ познава развитието на човѣческитъ учреждения, и който не се въодушевява младенчески отъ всичко онова което само че е ново, или че е облечено въ привлекателно име, се препорачва. Миѣнията на другитъ лица въ диалогътъ, на Монарха, Аристократа и Демократа, сѣ размѣсени съ предвзетата мисль, че има едно най добро управление на свѣтътъ; нѣ и тѣхнитъ миѣния носятъ отпечатъкъ на солидни умъ на писателъ: — тѣ не сѣ софистически нито лишени отъ каква да е тежестъ или стойностъ. (сждва.)

ДОПИСКИ.

Господинъ Редакторе!

Моля, помѣтете тая ми кратка дописка въ единъ отъ най-близкитъ броеве на вѣстникътъ ви „Народно Съзнание.“

Съ любопитство прочитатъ въ вашиятъ вѣстникъ всичкитъ постъпки на Шумненскитъ авантюристи Г.Г. Маджарова, Маркова и др., нѣ едно само не сѣмъ срѣщатъ, за което, види се, да сте позабравили. Ето що: въ врѣме на братоубий-

ственната война, горѣномонхитѣ *хавантаджии*, като бѣхъ приятели на Каравелова, взехъ юздитъ на Шумненскій окръгъ, захванхъ за всичко да се распорѣждатъ сами. Маджаровъ достави барабанитъ за народното опълчение отъ Австрия и ги наложи на всека чета по за 18 рубли, които на-да-ли ще сторятъ повече отъ по 2 рубли. Марковъ, като прѣдсѣдател на комитета, събра прафа своенолно и до днесъ не го е върнулъ; види се да го е забравилъ. Да ли Марковъ мисли да го огреже? Ний като знаемъ, че този прафъ възлиза на една голѣма сума, не ще му го оставимъ. Само нашата чета е внесла 680 лева златни, ами 40-тѣ чети по толкова, то колко става? Тѣжко и горко на такива благонадѣждни, които глътатъ камлата съ хамута; какъ не ги е срамъ отъ народа, като му се прѣпорѣчватъ за либерали и благонадѣждни. Народа ги още избра за прѣдставители, а пакъ тѣ мислятъ, че сѣ ги избрали за

(Нѣколко рѣда отъ тая дописка се изоставихъ, понеже се видяхъ за неудобни за въ печата. Редакцията.)

За сега толкова, за вторий пътъ повече.

15 Августъ 1887 г.

С. Касичанъ,

Тони Радевъ.

Шуменъ, 17 Августъ 1887 г.

До редакцията на в. „Народно съзнание.“

Научаваме се, че общинския ни кметъ при условиянето на учителитъ за настѣпающата учебна година е глѣдалъ да настави учители, които да работенствуватъ прѣдъ него и крѣжкоктъ му и да устави за такива повече чужденци, отъ колкото тукашни граждани. Причината на послѣдната мѣрка, която училищното настоятелство (не цѣлото) и общинскитъ свѣтъ сѣ взели, е слѣдующата: събуденитъ и интигентитъ тукашни граждани да се отстраняватъ изъ градътъ, та да не има кой да си отвори устата за тѣхнитъ низки работи, които въ всеки случай ще излѣзатъ на бѣянка, когато се дигне военното положение. Ний питае кмета, на какво основание той отстранява нѣкого отъ учителитъ, който е условенъ за три години, да ли той не е билъ единъ отъ най акуратнитъ и най способнитъ учители? Защо отстранява учителката Паскаля Николчева, една отъ най-способнитъ учителки въ първоначалното ни училище; не ли защото тя е сиромашко момиче, което съ скромната си заплата почти прѣхранва цѣлъ домъ, а пакъ трѣба да се настанятъ нѣкои свои роднини или роднини на свонитъ аркадаши? Защо настоятелството държи като учителки Д. Х. Бойчева и Ченгеллнева, които неотговарятъ никакъ на званието си, на ли че едната е роднина на кмета, а другата — на извѣстния Г. Ранчевъ, защо, кмета е прѣдложилъ по-горня заплата на Коста Т. Икономова, а на Герчо Жековъ не дава поне прѣдложената на първия заплата? Не мислете, Господа, че ний имаме нѣщо противъ Икономова синъ, младежъ, противъ когото не можеме нищо зло да кажеме; тукъ е работата, заче кмета се подиграва съ сиромашкитъ синове. Да ли Герчо Жековъ, който е из-

държалъ матуритетенъ испитъ при Габровската реална гимназия съ *отличие*, не стои по познанията си по-високо отъ всеки Робертъ Колежскій въспитаникъ? Нѣ Герчо Жековъ е сиромашкитъ синъ и младежъ съ самостоятеленъ характеръ, а такива хора не трѣба да оставатъ въ градътъ ни, нека се праждосватъ на вѣнъ, за да могатъ нашитъ *горгоръ башии* да се расплагатъ съ сждбата на шумненскитъ граждани безконтролно.

Най-сетитъ, защо гражданитъ търпятъ това най-бездѣтелно училищно настоятелство, което прѣвъ цѣлата година и прѣвъ испититъ не е стѣжвало въ училището, защо гражданитъ оставятъ училищата си въ рѣцетъ на тия хора и по тоя начинъ съсипватъ училищата си? Жално за шумненци, които толкова при-сърдце сѣ имали свонитъ училища, а сега ги оставятъ въ рѣцетъ само на нѣколкома егонети.

Нѣколко еснафлии.

ТЕЛЕГРАММИ.

отъ

Агенция Хавасъ,

ЛОНДОНЪ, 12 Августъ. Daily-Télégraph върва, че нито Руссия, нито Султана ще се рѣшатъ на една военна окупация на България.

Спорѣдъ Morning Post, Руссия ще бжде готова да дѣйствува съ съгласието на Германия.

—ВИЕНА, 12 Августъ. Извѣстиятъ отъ Цградъ на *Политическа Корреспонденция*: Руссия силно наляга прѣдъ Портата за да я докара да испрати немедленно Артинъ-Ефенди въ София.

Великий Вазиръ отказалъ категорически като обявилъ, че непрашането на единъ комисаръ може да има лоши слѣдствия.

ЛОНДОНЪ, 13 Августъ. Английскитъ вѣстници сѣкашъ че не знаятъ отговоритъ на силитъ на турския циркуляръ, както и отговора на князь Кобургъ.

Times казва, че успѣхъ на Руссия, за да принуди Портата на едно намисание съ дѣйствиелъ, сѣ несполучили, нѣ единъ новъ споръ а' Etat ще се готви въ Пловдивъ.

СОФИЯ, 13 Августъ. Новинитъ отъ Европа относително поведението на Руссия и Турция се твърдѣ к ментиратъ. Чувството, което се види да владѣе въ официалнитъ кръгове и мѣжду офицеритъ е, че князь Фердинандъ трѣба да върши длъжността си до край. Офицеритъ казватъ че не трѣба да се отстъпва, освѣтъ на силата.

Кабинета Тончевъ не е можилъ още да се състави.

Г. Стамбуловъ, който трѣбаше да дойде въ София, телеграфиралъ, че състоянието на здравнето му не му позволява да дойде въ София.

Вѣроятно е, че настоящия кабинетъ ще задържи властта.

ПЕТЕРБУРГЪ, 13 Авг. Journal de St.-Petersbourg, като разисква отговорѣтъ на князь Кобургъ на Софийскитъ кметъ, казва, че неписанскитъ актъ на прѣданостъ къмъ България който му остава да направи, е да напусне по-скоро страната.

ПОСЛѢДНИ ТЕЛЕГРАММИ.

Виена, 14 Августъ. Спорѣдъ една телеграма, публикувана въ в. „Националъ“, едно покушнито станъло противъ Царя на 8 Августъ. Единъ нѣхъ листъ гръмналъ, безъ да повреди Царя.

—Лондонъ, 15 Августъ. Извѣстиятъ отъ Берлинъ на „Стандартъ“, че едно ново прѣдложение за признаването на княза Кобургъ, слѣдъ прѣнабирането му отъ ново Събрание, ще бжде поднесено на скоро на силитъ.

—София, 15 Августъ. Князь Фердинандъ е направилъ смотръ на Софийскитъ гарнизонъ.

Върва се изобщо, че Г-нъ Стамбуловъ е рѣшилъ да образува министерство.